

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob”

Directorul Colegiului de
Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Răcilă Lilia

2023

Curriculumul modular

S.05.O.032 COMPOZIȚIE TRIDIMENSIONALĂ – SPAȚIALĂ

Specialitatea: 21320 Pictură

Calificarea: 265109 Pictor

Chișinău 2023

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director

Răcilă Lilia

14.04 2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	5
III.	Competențele profesionale specifice modulului.....	5
IV.	Administrarea modulului.....	5
V.	Unitățile de învățare.....	6
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	7
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	8
IX.	Sugestii metodologice.....	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	9
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	10

I. Preliminarii

Curriculumul modular „**Compoziție tridimensională-spațială**” este un document normativ și obligatoriu ce face parte din Componenta de specialitate la specialitatea *Pictură*, include 60 de ore, dintre care 30 de ore constituie contact direct și 30 de ore – studiul individual. Se studiază în anul III, semestrul V de studii. Evaluarea finală - examen. Modulul este prevăzut pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea *Pictor* în domeniul de formare profesională 213 - *Arte Plastice* în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestui modul este, *Compoziția tridimensională-spațială în pictura de șevalet*. Studiarea modulului „**Compoziție tridimensională-spațială**” contribuie formării la elevi a competențelor profesionale de *reprezentare practică a Compoziției tridimensionale-spațiale în pictura de șevalet*, în special la dezvoltarea competențelor profesionale specifice: *Identificarea tipurilor de compoziție tridimensională-spațială*; Distingerea relației – natură statică/ transformare/ compoziție, prin reprezentarea compoziției structurate în pictura de șevalet a naturii statice; Crearea compoziției în pictura de șevalet, aplicând relația – volum/ spațiu.

Scopul modulului este de a-i înzestra pe viitorii pictori cu cunoștințe, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a noțiunilor fundamentale în procesul studiului *compoziției tridimensionale-spațiale* în pictura de șevalet, prin mijloacele de limbaj plastic: linia, pata, suprafața, culoarea, valoarea, studierea culorii și corelarea cromaticii cu elementele plastice în diverse tehnici de pictură. Experiența acumulată în efectuarea unei *compoziției tridimensionale-spațiale* în diferite game cromatice, scheme compoziționale, materiale și texturi îi va fi de un real folos viitorului pictor.

Cerințele prealabile față de cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le stăpânească elevul înainte de a începe studiarea modulului „**Compoziție tridimensională-spațială**” sunt cunoștințele și abilitățile dobândite de elev în cadrul de cercetare și de îndeplinire cu succes a unităților de învățare prevăzute la unitățile de curs: S.01.O.025 Bazele compoziției, S.02.O.027 Studiul culorii, S.03.O.028 Compoziție tematică, S.04.O.030 Compoziție bidimensională – frontală, S.02.L.046 Tehnologia picturii în ulei.

Modulul „**Compoziție tridimensională-spațială**” are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: Desen – corp uman, ghips, Pictură - portret cu mâini, Tehnica picturii în ulei - corp uman - care fac parte din procesul instruirii elevului în semestrul V și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Modulul „**Compoziție tridimensională-spațială**” înzestrează elevul cu cunoștințe și abilități de stăpânire a modalităților de elaborare a *compoziției tridimensionale-spațiale în pictura de șevalet*, realizarea proiectelor și a lucrărilor de autor, cunoașterea elementelor specifice *compoziției tridimensionale-spațiale în pictura de șevalet*, și a modalităților de relaționare a acestor elemente prin aplicarea tehnicilor de pictură. Curriculumul modular „**Compoziție tridimensională-spațială**” reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice.

Studiul modulului „**Compoziție tridimensională-spațială**” va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în elaborarea și crearea lucrărilor de creație. Modulul îl va ajuta pe elev să:

- formeze competențe de a realiza o analiză profundă a compoziției: rezolvării compoziționale, rezolvării cromatice și valorice, aplicării tehnicii potrivite;
- aplice principiile și legitățile compoziției tridimensionale-spațiale;
- cunoască și să implementeze metodele de elaborare și creare a unei compoziții tridimensionale-spațiale;
- reprezinte relația - natură statică/transformare/compoziție, prin elaborarea compoziției structurate a naturii statice.
- creeze compoziție picturii de șevalet, aplicând relația – volum/ spațiu;
- posede un limbaj plastic relevant.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curriculumul modular „**Compoziție tridimensională-spațială**” vor fi necesare pentru studierea unităților de curs cu nivel de complexitate mai înalt: S.06.O.033 Compoziție figurativă. De asemenea, ele vor fi de un real folos pentru dezvoltarea unei cariere profesionale de succes.

III. Competențele profesionale specifice modulului

- CS1. Identificarea tipurilor de compoziție tridimensională-spațială.
- CS2. Distingerea relației – natură statică/ transformare/ compoziție, prin reprezentarea compoziției structurate în pictura de șevalet a naturii statice.
- CS3. Crearea compoziției în pictura de șevalet, aplicând relația – volum/ spațiu.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică			
5	60	6	24	30	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități (A)
1. Compoziție tridimensională-spațială în pictura de șevalet.		
UC1. Identificarea tipurilor de compoziție tridimensională-spațială.	1.1 Noțiune de compoziție tridimensională-spațială. 1.2 Tipuri de compoziție tridimensională-spațială. 1.3 Procedee și metode de organizare ale compoziției tridimensionale-spațiale.	A1. Definirea noțiunii de compoziție tridimensională-spațială. A2. Identificarea tipurilor de compoziție tridimensională-spațială. A3. Analizarea procedeeelor și metodelor de organizare a compoziției tridimensionale-spațiale.
2. Relația - natură statică / transformare / compoziția structurată a naturii statice.		
UC2. Distingerea relației – natură statică/ transformare/ compoziție, prin reprezentarea compoziției structurate în pictura de șevalet a naturii statice.	2.1 Relația - natură statică /transformare/compoziție. 2.2 Tipuri de natură statică în compoziția picturii de șevalet. 2.3 Schițe la reprezentarea naturii statice. 2.4 Schițe - stilizare/ <i>transformare</i> la reprezentarea naturii statice. 2.5 Elaborări compoziționale la reprezentarea <i>compoziției structurate</i> a naturii statice. 2.6 Tehnici de pictură și metode de reprezentare a compoziției structurate de natura statică în pictura de șevalet.	A4. Definirea noțiunii: relația - natură statică / transformare / compoziție. A5. Analizarea tipurilor de natură statică în compoziția picturii de șevalet. A6. Elaborarea schițelor la reprezentarea naturii statice. A7. Elaborarea schițelor - stilizare / <i>transformare</i> la reprezentarea naturii statice. A8. Executarea elaborărilor compoziționale la reprezentarea <i>compoziției structurate</i> a naturii statice. A9. Implementarea tehnicilor de pictură și metodelor de reprezentare a compoziției structurate în natura statică în pictura de șevalet.
3. Relația – volum/spațiu/compoziție.		
UC3. Crearea compoziției în pictura de șevalet, aplicând relația – volum/ spațiu.	3.1 Relația - volum / spațiu în compoziția tridimensională-spațială. 3.2 Schițe acromatice și studii cromatice la reprezentarea volumului/spațiului în compoziția tridimensională-spațială. 3.3 Scheme compoziționale la reprezentarea volumului/spațiului în compoziția picturii de șevalet. 3.4 Procedee și metode de reprezentare plastică a volumului/spațiului în compoziția tridimensională-spațială a picturii de șevalet.	A10. Distingerea relației - volum / spațiu în compoziția tridimensională-spațială. A11. Elaborarea schițelor acromatice și studiilor cromatice la reprezentarea volumului/spațiului în compoziția tridimensională-spațială. A12. Elaborarea scheme compoziționale la reprezentarea volumului/spațiului în compoziția picturii de șevalet. A13. Aplicarea procedeeelor și metodelor de reprezentare plastică a volumului / spațiului în compoziția tridimensională-spațială, în pictura de șevalet.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Compoziție tridimensională-spațială în pictura de șevalet.	4	1	1	2
2	Relația - natură statică / transformare / compoziția structurată a naturii statice.	28	2	12	14
3	Relația – volum/spațiu/compoziție.	28	3	11	14
	Total:	60	6	24	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru orele individuale ghidate de profesor vor reieși din temele desfășurate (realizate) la orele de contact direct și se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale, cromatice), eboșe în culoare, studii de forma și culoare, continuarea lucrului de sine stătător asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale, care vor contribui la rezolvări de probleme legate de procesul instructiv - educativ, axate pe temele desfășurate la orele de contact direct.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Compoziție tridimensională-spațială în pictura de șevalet.			
1.1 Diversitatea compoziției tridimensionale-spațiale în creația artiștilor plastici.	Portofoliu cu material vizual	prezentarea portofoliului	Săptămâna 1
2. Relația - natură statică / transformare / compoziția structurată a naturii statice.			
2.1 Principii și modalități de reprezentare a compoziției structurate, a naturii statice. 2.2 Reguli de elaborare a compoziției tridimensională-spațială. 2.3 Relații cromatice și de clarobscur în reprezentarea compoziției tridimensională-spațială.	Copii de compoziții structurate ale naturilor statice din creația artiștilor plastici. Format: A5. 4 lucrări. Tehnica și materiale pentru pictură de șevalet.	prezentarea copiilor	Săptămâna 2 - 8
3. Relația – volum/spațiu/compoziție.			
3.1 Relația – volum/spațiu/compoziție în lucrări din creația artiștilor plastici. 3.2 Principii de elaborare a compoziției tridimensional-spațiale în creația artiștilor plastici. 3.3 Tehnici de reprezentare plastică a compoziției tridimensional-spațiale.	Copii de compoziții tridimensional-spațiale din creația artiștilor plastici. Format: A5. 4 lucrări. Tehnica și materiale pentru pictură de șevalet.	prezentarea copiilor	Săptămâna 9- 15

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Compoziție tridimensională-spațială în pictura de șevalet.	Diversitatea compoziției tridimensionale-spațiale în creația artiștilor plastici. Portofoliu cu material vizual.	1
2	Relația - natură statică / transformare / compoziția structurată a naturii statice.	Implementarea relației – natură statică/ transformare/ compoziție, prin reprezentarea compoziției structurate în pictura naturii statice. Subiect: „Natură statică compozițională” Eboșa, studiu - format: A5. Lucrarea în material - format - latura mare 50 cm. Tehnica și materiale pentru pictură de șevalet.	12
3	Relația – volum/ spațiu/ compoziție.	Elaborarea compoziției în tehnica picturii de șevalet, aplicând relația – volum/ spațiu. Subiect: „Din cultura universală ” Elaborări compoziționale - format: A5. Lucrarea în material - format - latura mare 50 cm. Tehnica și materiale pentru pictură de șevalet.	11
Total:			24

IX. Sugestii metodologice

În procesul instructiv-educativ la unitatea de curs „**Compoziție tridimensională-spațială**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare, caracteristice specificului domeniului de formare profesională – Arte plastice. În special se vor aplica acele tehnologii, forme și metode de organizare a activităților de predare-învățare, care sunt caracteristice specialității Pictură.

Specific acestei unități de curs este că, componentele competenței profesionale se formează prin sarcini didactice cu caracter de creație artistică, cu alte cuvinte, competențe de a inventa, a elabora, a crea compoziții. În acest sens numărul de sarcini (unități de învățare) propuse elevilor va fi echilibrat în raport cu complexitatea lor, oferind ore de predare-învățare necesare procesului de creație.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea de material teoretic, lucrul în material (individual și/sau sub conducerea cadrului didactic), reproducerea mostrelor propuse, lucrări practice, elaborarea proiectelor individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice (exemple de sarcini/produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.). În scopul predării centrate pe elev, strategiile didactice se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditiv, vizual, practic), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități ce pot influența procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri;
- utilizarea unor metode active-interactive (învățare prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin creare/invenție);
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri (explicație teoretică, prezentarea vizuală: la calculator, proiector, exemple din fondul metodic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la finele fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modulului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare a cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul modulului

„Compoziție tridimensională-spațială”:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- organizarea gamei cromatice;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea materialelor și tehnicilor de pictură;
- expresivitatea și originalitatea spațiului artistico-plastic;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie dezvoltate în cadrul modulului trebuie asigurat un mediu de învățare autentic, relevant și centrat pe elev.

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de bazele compoziției; mobilier școlar, cu toate condițiile adecvate. În mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată cu utilaje, echipamente, mostre, instrumente și materiale necesare pentru realizarea lucrărilor, formarea și dezvoltarea competențelor profesionale:

- utilaje: șevalet, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă;
- instrumente și materiale: truse, pensule de diferite tipuri și dimensiuni, creion, hârtie, planșele, acuarelă;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări din fondul metodic, literatură de specialitate în limba de instruire, mostre de picturi tematice de nivel înalt: din fondul metodic al instituției de învățământ și din alte instituții de Artă plastică.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Prut C., Dicționar de arta Modernă și Contemporană, Editura Univers enciclopedic, București, 2002.	Biblioteca / electronic	
2.	Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.	Biblioteca / electronic	
3.	Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.	Biblioteca / electronic	
4.	Săndulescu -Verna C., Materiale și tehnica picturii, Timișoara, 2000.	Biblioteca / electronic	
5.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
6.	Irina Cois, „Dicționar de artă. Forma, tehnici, stiluri artistice”, Ed. Meridiane, București, 1995.	Biblioteca / electronic	
7.	Кочергин Э., Категории композиции. Категории цвета, изд. Вита-Нова, Санкт-Петербург, 2017.	Biblioteca / electronic	
8.	Голубева О.Л., „Основы композиции”, издательство Искусство, 2004.	Biblioteca / electronic	
9.	Свешников А., Алгоритмы композиционного мышления в станковой живописи, изд. ВГИК, Москва, 2012.	Biblioteca / electronic	
10.	Киплик Д., Техника живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
11.	Kandinsky Vassily, „Spiritual în artă”, ed. Meridiane, București, 2005.	Biblioteca / electronic	
12.	Ростовцев Н., „Рисунок. Живопись. Композиция. Хрестоматия”, изд. Просвещение, 1989.	Biblioteca / electronic	
13.	Кройц Г., Живопись маслом. Натюрморт, портрет, пейзаж, обнаженная натура и сюжетная композиция, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
14.	Исаев А., Философия цвета: феномен цвета в мышлении и творчестве, изд. ФЛИНТА, Москва, 2016.	Biblioteca / electronic	
15.	Anheim Rudolf, „Arta și percepția vizuală”, ed. Meridiane, București, 1979.	Biblioteca / electronic	